

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет політичних наук
Кафедра соціології та політології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Котляр Ю.В.

“01” 09. 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність 052 Політологія
Освітньо-наукова програма «Політологія»
Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Розробник

Завідувач кафедри розробника

Завідувач кафедри спеціальності

Гарант освітньо-наукової програми

Декан факультету політичних наук

Завідувач відділу аспірантури

Начальник НМВ

Іванов М. С.

Лушагіна Т.В.

Лушагіна Т.В.

Іванов М.С.

Хмель А.О.

Ужва А.М.

Шкірчак С.І.

Миколаїв – 2023 рік

➤ **Опис навчальної дисципліни**

Найменування показника	Характеристика дисципліни
Найменування дисципліни	Сучасні тенденції розвитку політичної науки
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність	052 «Політологія»
Спеціалізація (якщо є)	
Освітньо-наукова програма	Політологія
Рівень вищої освіти	Третій освітньо-науковий рівень (PhD)
Статус дисципліни	Нормативна
Курс навчання	1
Навчальний рік	2023-2024
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма 1-2
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4 кредити / 120 годин
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи аспірантів	Денна форма 20 20 80
Відсоток аудиторного навантаження	33%
Мова викладання	Українська
Форма проміжного контролю (якщо є)	залік
Форма підсумкового контролю	іспит

➤ Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

За останні кілька десятиліть здобутки політичної науки створили передумови для дослідження нових напрямків та переосмислення старих підходів. Вона не просто обмежує сферу своєї діяльності у напрямку правосуддя, свободи, демократії чи інших питань, пов'язаних з органами влади та урядовими установами. Навпаки, вона змінюється і приймає нові тенденції, обговорюючи не тільки старі питання, обмежені державою та іншими політичними інститутами, але й додала деякі нові сфери.

Метою дисципліни «Сучасні тенденції розвитку політичної науки» є визначення сучасних тенденцій, актуальних питань та перспективних досягнень політології; розкриття критичних моментів сучасних політичних досліджень і викликів, які постають перед сучасною політичною наукою. Разом з тим дисципліна спонукає аспірантів читати й інтерпретувати сучасні досягнення в політичних дослідженнях, особливо ті, які є актуальними для їхніх власних досліджень.

Очікувані програмні результати навчання:

Розроблена робоча програма відповідає освітній програмі підготовки фахівців та орієнтовані на **формування компетентностей**:

Інтегральна компетентність	ІК	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері політології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
	ЗК02	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
	ЗК4	Здатність розв'язувати комплексні проблеми політичних наук на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК 2	Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в політичних науках та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з політичних наук та суміжних галузей
	СК 5	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері політичних наук, оцінювати та забезпечувати якість виконаних досліджень
	СК 6	Здатність ініціювати та реалізовувати інноваційні комплексні проекти у сфері політичних наук та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство під час їхньої реалізації
	СК 7	Здатність аналізувати та оцінювати сучасний стан, тенденції розвитку політичних наук.

Відповідно до освітньої програми **прогнозовані результати навчання** включають такі уміння:

PH01	Мати передові концептуальні та методологічні знання з політичних наук та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, та отримання нових знань у сфері політичних наук та/або здійснення інновацій.
PH04	Формулювати проблеми, конструювати дизайн та використовувати кількісні та якісні методи під час проведення теоретичних та/або прикладних досліджень.
PH05	Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження з політичних наук та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики.
PH06	Критично аналізувати та узагальнювати результати власних досліджень і доробок інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної наукової проблеми.
PH09	Глибоко розуміти загальні принципи та методи соціально-поведінкових наук, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері політичних наук та у викладацькій практиці.

Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Неоінституціоналізм, символічний інтераціоналізм та феноменологічний підхід у дослідженнях політичного	2	2	8
2	Соціальний конструктивізм, постбіхевіоралізм та постмодерні підходи до аналізу політики	2	2	8
3	Неомарксистський погляд на політику та постмарксизм. Теорії суспільного вибору	2	2	8
4	Методології аналізу дискурсу, системний аналіз, постсистемні теорії та синергетична парадигма як методологічні підходи сучасної політичної науки	4	4	16
5	Перспективи використання семіотичної методології та методології «встановлення порядку денного».	2	2	8
6	Міждисциплінарність як тренд і виклик сучасної політичної науки	2	2	8
7	Здобутки та перспективи політичної науки в Україні	4	4	16
8	Суспільна функція політичної науки та її роль на сучасному етапі розвитку України	2	2	8
	Всього за курсом	20	20	80

Зміст навчальної дисципліни

План лекцій

№	Тема заняття / план
1	Неоінституціоналізм, символічний інтеракціонізм та феноменологічний підхід у дослідженнях політичного: 1. Політичні ідеї представників неоінституціоналізму. 2. Політичні ідеї представників феноменологічного підходу. 3. Політичні ідеї представників символічного інтеракціонізму.
2	Соціальний конструктивізм, постбіхевіоралізм та постмодерні підходи до аналізу політики: 1. Соціальний конструктивізм як методологія політичної науки. 2. Біхевіоралізм і постбіхевіоралізм у політичній науці. Постбіхевіоральна революція. 3. Постмодерні підходи до аналізу політики.
3.	Неомарксистський погляд на політику та постмарксизм. Теорії суспільного вибору: 1. Неомарксистський погляд на політику: критична науково-суспільна програма. 2. Постмарксизм: суспільно-політичні ідеї і політико-прикладні моделі. 3. Політичні ідеї представників теорії суспільного вибору
4	Методології аналізу дискурсу, системний аналіз, постсистемні теорії та синергетична парадигма як методологічні підходи сучасної політичної науки (частина 1): 1. Застосування системного аналізу в політології. 2. Аналітичний потенціал постсистемних теорій політики
5	Методології аналізу дискурсу, системний аналіз, постсистемні теорії та синергетична парадигма як методологічні підходи сучасної політичної науки (частина 2): 1. Політичні концепції представників методології аналізу дискурсу. 2. Синергетична парадигма як методологічний підхід сучасної політичної науки
6.	Перспективи використання семіотичної методології та методології «встановлення порядку денного»: 1. Політика як знакова система. Перспективи використання семіотичної методології в сучасному політологічному дискурсі. 2. Методологія «встановлення порядку денного» та її застосування у політичній науці.
7	Міждисциплінарність як тренд і виклик сучасної політичної науки: 1. Поглиблення міждисциплінарних досліджень у результаті глобалізаційних викликів. 2. Міждисциплінарні дослідження і питання унікальності методології політичної науки. Емпіризм політичної науки.
8	Здобутки та перспективи політичної науки в Україні (частина 1): 1. Інституціоналізація політичної науки в Україні. 2. Політологія як спеціальність у вищій школі.
9	Здобутки та перспективи політичної науки в Україні (частина 2): 1. «Вихід» політології в Україні з пострадянського дискурсу після 2013 року.
10	Суспільна функція політичної науки та її роль на сучасному етапі розвитку України: 1. Зростання значення консультативної функції політичної науки в Україні в умовах загроз національній безпеці. 2. Взаємозв'язок політичної освіти та політичної науки в Україні.

План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять

№	Тема заняття / план
1	<p>Неоінституціоналізм, символічний інтеракціонізм та феноменологічний підхід у дослідженнях політичного:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політичні ідеї представників неоінституціоналізму. 2. Політичні ідеї представників феноменологічного підходу. 3. Політичні ідеї представників символічного інтеракціонізму.
2	<p>Соціальний конструктивізм, постбіхевіоралізм та постмодерні підходи до аналізу політики:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальний конструктивізм як методологія політичної науки. 2. Біхевіоралізм і постбіхевіоралізм у політичній науці. Постбіхевіоральна революція. 3. Постмодерні підходи до аналізу політики.
3	<p>Неомарксистський погляд на політику та постмарксизм. Теорії суспільного вибору:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Неомарксистський погляд на політику: критична науково-суспільна програма. 2. Постмарксизм: суспільно-політичні ідеї і політико-прикладні моделі. 3. Політичні ідеї представників теорії суспільного вибору
4	<p>Методології аналізу дискурсу, системний аналіз, постсистемні теорії та синергетична парадигма як методологічні підходи сучасної політичної науки (частина 1):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Застосування системного аналізу в політології. 2. Аналітичний потенціал постсистемних теорій політики
5.	<p>Методології аналізу дискурсу, системний аналіз, постсистемні теорії та синергетична парадигма як методологічні підходи сучасної політичної науки (частина 2):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політичні концепції представників методології аналізу дискурсу. 2. Синергетична парадигма як методологічний підхід сучасної політичної науки
6	<p>Перспективи використання семіотичної методології та методології «встановлення порядку денного»:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політика як знакова система. Перспективи використання семіотичної методології в сучасному політологічному дискурсі. 2. Методологія «встановлення порядку денного» та її застосування у політичній науці.
7	<p>Міждисциплінарність як тренд і виклик сучасної політичної науки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поглиблення міждисциплінарних досліджень у результаті глобалізаційних викликів. 2. Міждисциплінарні дослідження і питання унікальності методології політичної науки. Емпіризм політичної науки.
8	<p>Здобутки та перспективи політичної науки в Україні (частина 1):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інституціоналізація політичної науки в Україні. 2. Політологія як спеціальність у вищій школі.
9	<p>Здобутки та перспективи політичної науки в Україні (частина 2):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Вихід» політології в Україні з пострадянського дискурсу після 2013 року.
10	<p>Суспільна функція політичної науки та її роль на сучасному етапі розвитку України:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зростання значення консультативної функції політичної науки в Україні в умовах загроз національній безпеці. 2. Взаємозв'язок політичної освіти та політичної науки в Україні.

Завдання для самостійної роботи

Підготовка і захист доповіді.

Доповідь присвячується актуальним питанням сучасної політичної науки. Підготовка і захист доповіді відбувається відповідно до запропонованої тематики.

Тематика доповідей:

1-й семестр:

1. Неоінституціоналізм раціонального вибору.
2. Концепції інституційної динаміки та моделі інституційних змін.
3. Наукові рефлексії соціального конструктивізму в політичній науці.
4. Перспективи біхевіорального у сучасній політичній науці.
5. Значення неомарксистського підходу до аналізу політики для подальшого розвитку політичної науки.
6. Значення ідей постмарксизму для сучасної політичної думки.
7. Особливості використання політичною наукою синергетичної парадигми.
8. Розвиток теорії політичних мереж на сучасному етапі.
9. Актуальність теорії багатоскладного суспільства.
10. Значення теорії суспільного вибору для подальшого розвитку політичної науки.

2-й семестр:

1. Проблеми емпіричних досліджень у політичних науках.
2. Політична теорія: основа для прикладної політології.
3. Ідеологізація політичної науки.
4. Приклади застоювання системного аналізу у вітчизняній політології.
5. Встановлення «порядку денного» як електоральна технологія.
6. Політична семантика та лінгвістика як приклад міждисциплінарного підходу.
7. Гібридизація політичної науки як визначальна характеристику її розвитку як академічної дисципліни.
8. Політичний консалтинг як суспільна функція політичної науки: аргументи «за» і «проти».
9. «Постколоніальний синдром» у розвитку вітчизняної політичної науки.
10. Політична освіта: суб'єкти її впровадження в Україні та роль у цьому процесі науковців-політологів.

Забезпечення освітнього процесу

Освітній процес при викладанні дисципліни повністю забезпечується:

- технічними засобами навчання: ноутбук; проектор; інтерактивна дошка;
- програмним забезпеченням: Power Point, Microsoft Excel, платформою дистанційного навчання Moodle.

Підсумковий контроль

Питання до заліку:

1. Актуальність теорії багатоскладного суспільства.
2. Аналітичний потенціал постсистемних теорій політики
3. Біхевіоралізм і постбіхевіоралізм у політичній науці. Постбіхевіоральна революція.
4. Застосування системного аналізу в політології.
5. Значення ідей постмарксизму для сучасної політичної думки.
6. Значення неомарксистського підходу до аналізу політики для подальшого розвитку політичної науки.
7. Значення теорії суспільного вибору для подальшого розвитку політичної науки.
8. Концепції інституційної динаміки та моделі інституційних змін.
9. Наукові рефлексії соціального конструктивізму в політичній науці.
10. Неоінституціоналізм раціонального вибору.
11. Неомарксистський погляд на політику: критична науково-суспільна програма.
12. Особливості використання політичною наукою синергетичної парадигми.
13. Перспективи біхевіорального у сучасній політичній науці.
14. Політичні ідеї представників неоінституціоналізму.
15. Політичні ідеї представників символічного інтеракціонізму.
16. Політичні ідеї представників теорії суспільного вибору
17. Політичні ідеї представників феноменологічного підходу.
18. Політичні концепції представників методології аналізу дискурсу.
19. Постмарксизм: суспільно-політичні ідеї і політико-прикладні моделі.
20. Постмодерні підходи до аналізу політики.
21. Розвиток теорії політичних мереж на сучасному етапі.
22. Синергетична парадигма як методологічний підхід сучасної політичної науки.
23. Соціальний конструктивізм як методологія політичної науки.

Питання до іспиту:

1. Актуальність теорії багатоскладного суспільства.
2. Аналітичний потенціал постсистемних теорій політики
3. Біхевіоралізм і постбіхевіоралізм у політичній науці. Постбіхевіоральна революція.
4. Взаємозв'язок політичної освіти та політичної науки в Україні.
5. «Вихід» політології в Україні з пострадянського дискурсу після 2013 року.
6. Встановлення «порядку денного» як електоральна технологія.
7. Гібридизація політичної науки як визначальна характеристику її розвитку як академічної дисципліни.
8. Застосування системного аналізу в політології.
9. Значення ідей постмарксизму для сучасної політичної думки.
10. Значення неомарксистського підходу до аналізу політики для подальшого розвитку політичної науки.
11. Значення теорії суспільного вибору для подальшого розвитку політичної науки.
12. Зростання значення консультативної функції політичної науки в Україні в умовах загроз національній безпеці.
13. Ідеологізація політичної науки.
14. Інституціоналізація політичної науки в Україні.
15. Концепції інституційної динаміки та моделі інституційних змін.
16. Методологія «встановлення порядку денного» та її застосування у політичній науці.
17. Міждисциплінарні дослідження і питання унікальності методології політичної науки. Емпіризм політичної науки.

18. Наукові рефлексії соціального конструктивізму в політичній науці.
19. Неоінституціоналізм раціонального вибору.
20. Неомарксистський погляд на політику: критична науково-суспільна програма.
21. Особливості використання політичною наукою синергетичної парадигми.
22. Перспективи біхевіорального у сучасній політичній науці.
23. Поглиблення міждисциплінарних досліджень у результаті глобалізаційних викликів.
24. Політика як знакова система. Перспективи використання семіотичної методології в сучасному політологічному дискурсі.
25. Політична освіта: суб'єкти її впровадження в Україні та роль у цьому процесі науковців-політологів.
26. Політична семантика та лінгвістика як приклад міждисциплінарного підходу.
27. Політична теорія: основа для прикладної політології.
28. Політичний консалтинг як суспільна функція політичної науки: аргументи «за» і «проти».
29. Політичні ідеї представників неоінституціоналізму.
30. Політичні ідеї представників символічного інтеракціонізму.
31. Політичні ідеї представників теорії суспільного вибору
32. Політичні ідеї представників феноменологічного підходу.
33. Політичні концепції представників методології аналізу дискурсу.
34. Політологія як спеціальність у вищій школі.
35. «Постколоніальний синдром» у розвитку вітчизняної політичної науки.
36. Постмарксизм: суспільно-політичні ідеї і політико-прикладні моделі.
37. Постмодерні підходи до аналізу політики.
38. Приклади застосування системного аналізу у вітчизняній політології.
39. Проблеми емпіричних досліджень у політичних науках.
40. Розвиток теорії політичних мереж на сучасному етапі.
41. Синергетична парадигма як методологічний підхід сучасної політичної науки.
42. Соціальний конструктивізм як методологія політичної науки.

Зразок «нульового» варіанту залікового / іспитового білету

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № 0

Чорноморський національний університет ім. П.Могили
Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність 052 «Політологія»
Освітньо-наукова програма «Політологія»
Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Навчальна дисципліна
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ

Варіант №0

1. Актуальність теорії багатоскладного суспільства. – 15 балів.
2. Розвиток теорії політичних мереж на сучасному етапі. – 15 балів.

*Затверджено на засіданні кафедри соціології та політології.
 Протокол №__ від «__» 20__ року.*

Завідувач кафедри, доцент

Лушагіна Т. В.

Екзаменатор, професор

Іванов М. С.

ІСПИТОВИЙ БІЛЕТ № 0

Чорноморський національний університет ім. П.Могили
Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність 052 «Політологія»
Освітньо-наукова програма «Політологія»
Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Навчальна дисципліна
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ

Варіант №0

1. Гібридизація політичної науки як визначальна характеристика її розвитку як академічної дисципліни. – 20 балів.
2. Проблеми емпіричних досліджень у політичних науках. – 20 балів.

*Затверджено на засіданні кафедри соціології та політології.
 Протокол №__ від «__» 20__ року.*

Завідувач кафедри, доцент

Лушагіна Т. В.

Екзаменатор, професор

Іванов М. С.

Розділ 6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Система оцінювання роботи аспірантів

Контроль рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється шляхом перевірки знань аспірантів на іспиті згідно розкладу сесії.

У відповідності до положення про систему рейтингової оцінки знань аспірантів при вивченні дисципліни «Сучасні тенденції розвитку політичної науки» застосовується наступна система оцінювання роботи аспірантів.

I семестр

№	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1.	Опитування на групових заняттях (передбачено 5 відповідей)	10 x 5 = 50	Протягом семестру
2.	Підготовка та захист доповіді	20	Протягом семестру
3.	Залік	30	Заліково-іспитова сесія
4.	Всього	100	

II семестр

№	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1.	Опитування на групових заняттях (передбачено 4 відповіді)	10 x 4 = 40	Протягом семестру
2.	Підготовка та захист доповіді	20	Протягом семестру
3.	Іспит	40	Заліково-іспитова сесія
4.	Всього	100	

Критерії оцінювання

Опитування на групових заняттях – форма контролю, яка дозволяє оцінити вміння аспірантів самостійно опрацювати матеріал та викладати його, відповідати на запитання викладача та колег. Максимальна оцінка за відповідь на семінарському занятті – 5 балів.

Критеріями для оцінювання виступають:

- повнота розкриття питання (20% оцінки);
- самостійність викладення матеріалу (20% оцінки);
- логічність та послідовність відповіді (20% оцінки);
- наявність висновків (20% оцінки);
- успішність відповідей на додаткові питання викладача (20% оцінки).

Підготовка і захист доповіді відбувається відповідно до тематики, вказаної у даній програмі. Доповідь повинна містити титульний аркуш та план та присвячується актуальним питанням методики і техніки політологічних досліджень.

Критеріями оцінювання якої виступають:

- повнота розкриття матеріалу (50% оцінки);
- правильність застосування одержаних теоретичних знань на практиці (25% оцінки);
- обґрунтованість висновків (25% оцінки).

Відповідність підсумкових семестрових рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. – Львів : «Новий Світ–2000», 2017. – Т.2.: ХХ – початок ХХІ ст. – 598 с.
2. Зорич О. О. Сучасні тенденції розвитку політичної науки / О. О. Зорич // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. - 2016. - Вип. 1. - С. 262-280.
3. Рафальський О. Політична наука в Україні: здобутки та перспективи / О. Рафальський // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. - 2016. - Вип. 3-4. - С. 143-152.
4. Kaiser, T., Tóth, T. & Demeter, M. Publishing Trends in Political Science: How Publishing Houses, Geographical Positions, and International Collaboration Shapes Academic Knowledge Production. *Pub Res Q* 39, 201–218 (2023). <https://doi.org/10.1007/s12109-023-09957-x>

Додаткова:

1. Рафальський О. О. Суспільна функція політичної науки та її роль на сучасному етапі розвитку України / О. О. Рафальський // Вісник Національної академії наук України. - 2016. - № 5. - С. 44-47.
2. Горбатенко, І. А. Розвиток європейської політичної науки : сучасні тенденції / І. А. Горбатенко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 22 : Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін : зб. наук. праць. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. – Вип. 21. – С. 12-17.
3. Сучасна українська політика. – Спецвипуск : Політична наука в Україні: стан та перспективи розвитку. – К. : Вид-во „Центр соціальних комунікацій”, 2013. – 348 с.
4. Круглашов, А. М. Розвиток української політології: час для нових завдань [Текст] / А. М. Круглашов // Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Політологія. Соціологія. Філософія / редкол.: М. Вегеш (голов. ред.), В. Андрущенко, О. Бабкіна [та ін.]. – Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла», 2009. – Вип. 13. – С. 331–337.
5. Wilson MC. Trends in Political Science Research and the Progress of Comparative Politics. *PS: Political Science & Politics*. 2017;50(4):979-984. doi:10.1017/S104909651700110X
6. Skrzypczyńska J., Ruseva T. Political Science in Central and Eastern Europe: Current Trends and Challenges. *PS: Political Science & Politics* , Volume 55 , Issue 3 , July 2022 , pp. 577 – 578 DOI: <https://doi.org/10.1017/S104909652200018X>